

Utracone miasta – deindustrializacja i klasa robotnicza w perspektywie porównawczej – Łódź (Polska) i Detroit (USA)

Celem projektu jest zbadanie jak powojenne uprzemysłowienie i późniejszy upadek przemysłu kształtowały biografie robotników w XX wieku. Jest to analiza porównawcza dwóch byłych przemysłowych miast, znajdujących się na dwóch krańcach globu: rozpoznawalnego na całym świecie symbolu miejskiego upadku i deindustrializacji – Detroit w Stanach Zjednoczonych oraz regionalnie równie ważnego miasta – Łodzi. Te dwa miejsca, rozwijające się w odmiennych systemach politycznych i ekonomicznych stanowią kontrastowe przypadki uprzemysłowienia, zarazem jednak mają wiele cech wspólnych. W obu przypadkach okres po II wojnie światowej stawiał w centrum zmiany społecznej klasę robotniczą, w obu przypadkach mamy do czynienia z próbami ustanowienia specyficznych projektów modernizacyjnych mających na celu upowszechnienie dobrobytu. Proponowane badanie ma na celu porównanie budowy i upadku tych projektów z perspektywy robotniczych biografii, wpisanych w makroekonomiczne i społeczne zmiany. Przedmiotem uwagi są zmiany horyzontu oczekiwań, wyobrażonej ścieżki biograficznej i wreszcie strategii radzenia sobie z rozpadem świata życia.

Badanie to socjologiczna analiza porównawcza industrializacji i deindustrializacji z perspektywy biograficznej. Sytuuje się ono na pograniczu socjologii pracy i historii społecznej, wykorzystując wypracowane w obrębie socjologii metody jakościowe. Jaki wpływ na ludzkie biografie miał rozpad powojennych projektów opartych na stabilnym zatrudnieniu? Jak radzono sobie ze zmianą? W jaki sposób próbowano sobie poradzić ze zderegulowanym, poprzemysłowym kapitalizmem i neoliberalnymi politykami implementowanymi po obu stronach globu i po obu stronach właśnie upadłej żelaznej kurtyny?

Projekt dotyczy więc indywidualnych biografii i robotniczych wspólnot, ujętych jednak jako jeden z wymiarów globalnych przemian i transnarodowych procesów. Poprzez biografie robotników z kolejnych powojennych pokoleń staram się zrekonstruować i zrozumieć oddziaływanie politycznych i ekonomicznych struktur na ludzkie życie. Konsekwencje lokalnych przemian porządku ekonomicznego, przekształceń na poziomie państw narodowych czy miejskich polityk odbijają się w ludzkim doświadczeniu – to na tym poziomie można uchwycić długofalowe konsekwencje rozpadu świata pracy i próby adaptacji do nowych warunków. Tysiące ludzi musiało zmienić swoje życia, horyzont oczekiwań i relacje pracy w niecałą dekadę.

Zrozumienie wpływu powojennych projektów upowszechnienia dobrobytu i ich upadku ma znaczenie dla dzisiejszych problemów dotyczących zarówno obszarów poprzemysłowych, jak i szerszego porządku społecznego. Historia Łodzi i Detroit pełna jest paradoksalnych analogii i kontrastów. Analiza ich przypadków pozwala zrozumieć próby budowy systemu, w którym godna praca jest możliwa oraz późniejsze strategie radzenia sobie z upadkiem i migracją przemysłu. W obliczu kolejnych kryzysów finansowych, stałej prekaryzacji pracy oraz rosnącej ilości terenów poprzemysłowych, oba te wyzwania pozostają nadal aktualne.